

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Філософський факультет
Кафедра етики, естетики та культурології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заст. декана
філософського факультету
Комаха Л. Г.
«__» _____ 2017 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МІЖКУЛЬТУРНИЙ ДІАЛОГ В СУЧАСНІЙ ЄВРОПІ

для студентів

галузь знань 03 Гуманітарні науки
спеціальність 034 Культурологія
освітній рівень бакалавр
освітня програма Культурологія
вид дисципліни Вільний вибір студента

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2017/2018
Семестр	8
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: Панченко Валентина Іванівна, докт. філос. наук, професор кафедри етики, естетики та культурології

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2017

Розробники: *Панченко Валентина Іванівна, докт. філос..наук, професор кафедри етики, естетики та культурології*

Затверджено

« _____ » _____ 20 ____ р.

Зав. кафедри етики, естетики та культурології

_____ (Панченко В. І.)

Протокол № ____ від « __ » _____ 2017 р.

Схвалено науково - методичною комісією філософського факультету

Протокол № ____ від « _____ » _____ 2017 року

Голова науково-методичної комісії _____ (Маслікова І. І.)

« _____ » _____ 2017 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – формування системи знань стосовно сучасних теоретичних досліджень та соціальних практик щодо соціокультурних засад культурного плюралізму та культурної фрагментації в сучасній Європі. Розгляд історії становлення теорії культурної ідентичності як основи постмодерної політики та протистояння модерному універсалізму.
2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни:
 1. До початку вивчення цього курсу студенти мають знати основні етапи та характеристики історико-культурного процесу; основні культурологічні поняття та категорії; основи психології, етики, теоретичної культурології ; методології культурологічних досліджень, у т.ч. методи філософії культури, культурної антропології, соціології культури.
 2. Вміти виокремлювати та аналізувати інформацію щодо сучасних соціокультурних та політичних процесів в Європі, своєрідності процесу соціальної та культурної ідентифікації в сучасній Європі, проблем та викликів, що постають перед європейськими спільнотами в умовах кризи політики мультикультуралізму, та застосовувати основні терміни, категорії і класифікації культурології задля виокремлення та аналізу проблем культурної ідентичності в сучасному світі, специфіки та особливостей процесу культурної ідентифікації; передбачати ймовірні суперечності культурних ідентичностей в полікультурному світі, знаходити адекватні механізми їх вирішення та застереження.
 3. Володіти елементарними навичками роботи з консолідованою інформацією, а саме, отримувати та аналізувати інформацію з різних джерел та системно інтегрувати різнотипні інформаційні ресурси, формувати кінцевий інформаційний продукт з ознаками максимальної повноти, несуперечності, який би відповідав науковим вимогам та усвідомленням механізмів ідентифікації та самоідентифікації
3. Анотація навчальної дисципліни: дисципліна *«Міжкультурний діалог в сучасній Європі»* належить до переліку дисциплін вільного вибору студента та викладається у 8 семестрі бакалаврів. Навчальна дисципліна знайомить студентів з основною тематикою міждисциплінарного дискурсу стосовно феномену культурної ідентичності. Вивчається філософська традиція дослідження становлення концепту людської особистості, психологічні теорії людської індивідуальності. Розглядаються механізми формування ідентичності, з'ясовуються її кінцеві засади – ціннісні детермінанти. Досліджується варіативність сутнісного наповнення поняття «культурна ідентичність». Виокремлюється проблемне поле культурної ідентичності в сучасних культурологічних дослідженнях. Розглядаються особливості процесу ідентифікації та самоідентифікації, а також стратегії набуття культурної ідентичності в сучасних умовах. Основна увага приділяється суперечностям культурних ідентичностей в сучасному мультикультурному світі загалом та в Європі зокрема.
4. Завдання (навчальні цілі) – надати студентам певну систему знань про сучасні дослідження феномену культурної ідентичності, основну проблематику, дослідницькі стратегії та методології вивчення культурної ідентичності. У результаті навчання студенти мають не лише продемонструвати масив теоретичних знань, але й засвоїти та використовувати ці знання у своїх самостійних дослідженнях культурних ідентичностей сучасного глобалізованого світу, вміти здійснювати аналітичний огляд та експертну оцінку суперечностей культурних ідентичностей у сучасному світі.

5. Результати навчання:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці дисципліни
Код	Результат навчання			
Знати:				
1.1	Основні філософські концепти людської особистості в античній філософії	Лекція, семінар, самостійна робота	Письмова контрольна робота	5
1.2	Філософські і мистецькі інновації в розумінні людської індивідуальності і особистості Відродження і Нового часу	Лекція, Семінар, самостійна робота	Письмова контрольна робота	5
1.3	Філософські і психологічні теорії культурної ідентичності Модерної доби	Лекція, семінар самостійна робота	Письмова контрольна робота, дискусії	4
1.4	Політика мультикультуралізму в постмодерній Європі і проблеми культурної ідентичності	Лекція, семінар, самостійна робота	Презентація проектної роботи, дискусії	6
1.5	Соціально-психологічні і культурні виміри особистості і індивідуальності	Лекція, семінар, самостійна робота	Письмова контрольна робота, дискусії	5
1.6	Ідентифікація і самоідентифікація в процесі інкультурації особистості	Лекція, семінар, самостійна робота	Письмова контрольна робота, дискусії	5
1.7	Екстерналізація і інтерналізація культурних чинників. Поняття «паттерну»	Лекція, семінар, самостійна робота	Письмова контрольна робота, дискусії, проектна робота	4
1.8	Імідж і стиль як комунікативна характеристика особистості	Самостійна робота,	Проектна робота, дискусії	6
Вміти:				
2.1	Обґрунтувати еволюцію смислових значень поняття особистості в філософському та науково-історичному та соціокультурному вимірі античності	Лекції, семінар, самостійна робота	Дискусії, письмова контрольна робота	4
2.2	Пояснювати причини актуалізації проблеми особистості в філософії мистецтві Відродження і Нового часу	Лекція, семінар, самостійна робота	Дискусії, проектна робота	4
2.3	Обґрунтувати спираючись на теоретичні джерела та аналіз політико-економічної ситуації в	Семінар, Самостійна робота	Проектна робота	8

	Європі в повоєнний час, проблеми культурної ідентичності в контексті розробки теорії мультикультурності			
2.4	Аргументувати спираючись на опрацьовані першоджерела визначальні характеристики соціально-психологічних та культурних вимірів особистості і індивідуальності	Лекція, семінар самостійна робота	Презентація проектної роботи та її обговорення	4
2.5	Оволодіти навичками ідентифікації і само ідентифікації щодо культурних якостей та культурної самовизначеності	Лекція, семінар самостійна робота	Презентація проектної роботи та її обговорення	5
2.6	Адаптувати змістовне наповнення та механізми втілення стратегій набуття культурної ідентичності через засвоєння культурних патернів	Лекція, семінар, самостійна робота	Презентація проектної роботи та її обговорення	5
2.7	Виявляти суперечності культурних ідентичностей в сучасній Європі, прогнозувати їх наслідки/впливи та надавати аргументований аналіз наявних суперечностей		Презентація проектної роботи та її обговорення	8
	Комунікація:			
3.1	Демонструвати здатність до вільної комунікації мовою навчання; використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернет-ресурсів, читання сучасної наукової літератури задля розуміння проблем культурної ідентичності в сучасному світі;	Лекції, самостійна робота	Дискусії, презентація проектної роботи та її обговорення	2
3.2	Презентувати результати здійсненого аналізу ціннісних детермінант культурної ідентичності певного суб'єкта (певної групи, нації, населення певного регіону, держави) у вигляді проектної роботи	Лекції, самостійна робота	Презентація проектної роботи та її обговорення	6
3.3	Брати участь у полеміці в процесі аудиторної роботи; вести дискусії стосовно суперечностей культурних ідентичностей в сучасному світі з використанням категоріально-поняттєвого апарату культурології	Лекції	Дискусії, презентація проектної роботи та її обговорення	2
	Автономність та відповідальність:			
4.1	Самостійно шукати та критично опрацьовувати інформативні джерела стосовно культурної	Самостійна робота	Проектна робота	4

	ідентичності, демонструючи достатнє володіння методами продукування консолідованої інформації			
4.2	Приймати самостійні рішення щодо вибору методів та форм власного аналітичного дослідження в умовах неструктурованої інформації	Самостійна робота	Проектна робота	4
4.3	Нести відповідальність за достовірність та політико-ідеологічну незаангажованість проведених досліджень проблем культурної ідентичності	Самостійна робота	Презентація проектної роботи та її обговорення	4

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни					
Програмні результати навчання	.1	.2	.1	.1	.2

7. Структура курсу: у курсі передбачено 2 змістових частини. Заняття проводяться у вигляді лекцій і семінарів з використанням інтерактивних методів навчання. Завершується дисципліна заліком.

Перша частина курсу присвячена розгляду сучасної соціокультурної та політичної ситуації в Європі в умовах протистояння політики мультикультуралізму та культурної фрагментації та деполітизації як особливості постмодерної ситуації .

Друга частина курсу присвячена . міждисциплінарному дискурсу стосовно процесів та механізмів культурної ідентифікації і самоідентифікації особистості, а також виховання і самовиховання необхідних культурних властивостей.

8. Схема формування оцінки:

8.1. Форми оцінювання

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема оцінювання теоретичної підготовки – результати навчання (знання 1.1 – 1.8), що складає 40% від загальної оцінки та оцінювання практичної підготовки – результати навчання (вміння 2.1-2.6); (комунікація 3.1-3.3); (автономність та відповідальність 4.1-4.3), що складає 60% загальної оцінки.

Критерії оцінювання:

1. Усна відповідь:

7 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу

5 бали - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності

4 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини

знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, Має у відповіді суттєві неточності

3 бали – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у відповіді

2. Доповнення / дискусія:

2 бали – доповнення змістовне, ґрунтовне, конструктивно доповнює обговорення теми,

1 бали – доповнення змістовне

0,5-0 балів – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію

3. Самостійна робота, підсумкова письмова робота:

17-13 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження / письмової роботи

12-8 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності

7-5 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності

4-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань

6. Підсумкова контрольна робота (3 питання):

20-17 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження / письмової роботи

16-13 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності

12-8 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності

7-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усіх двох частин та виконання самостійних робіт

8.2 Організація оцінювання:

Види робіт		Семестрова кількість балів	
		Min – 48 бали	Max – 80 балів
Усна відповідь, ¹	До теми: 1,2,3... протягом семестру	«3» x 7 = 21	«7» x 7 = 49
Доповнення, участь в дискусіях	До теми: 1,2,3... протягом семестру	«2» x 7 = 14	«2» x 7 = 14
Самостійна індивідуальна робота	До теми: 1,2,3... (есе, аналіз медіа забезпечення українських інституцій культури) наприкінці жовтня (Див. додаток)	«13» x 1 = 13	«17» x 1 = 17
Підсумкова контрольна робота	До теми: 1,2,3... наприкінці листопада	«12» x 1 = 12	«20» x 1 = 20

¹ у разі відсутності студента на семінарському занятті, розглянуті на семінарі питання відпрацьовуються у письмовій формі. Загальна кількість балів за аудиторну роботу складає 30% від семестрової кількості балів

Підсумкове оцінювання у формі заліку: підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів), яка визначається як сума (проста або зважена) балів за систематичну роботу впродовж семестру. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру. Таким чином, підсумкова оцінка складається із суми семестрової кількості балів та підсумкової контрольної роботи

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	ПКР(підсумкова контрольна робота)/залік	Підсумкова оцінка
Мінімум	48	12	60
Максимум	80	20	100

Шкала відповідності:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59
Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
<i>Частина 1. Сучасні соціокультурні процеси в Європі: від мультикультуралізму до культурної фрагментації</i>				
1	Проблема культурного самовизначення в історії європейської культури.	2	2	8
2	Філософські і психологічні теорії ідентичності Модерної доби	2	2	8
3	Культурна ідентичність в постмодерній Європі	2	2	8
<i>Частина 2. Культурні і психологічні механізми ідентифікації і само ідентифікації</i>				

5	Соціально-психологічні і культурні виміри особистості і індивідуальності	2	2	9
6	Ідентифікація і само ідентифікація в процесі інкультурації особистості	2	2	9
7	Екстерналізація і інтерналізація культурних чинників. Поняття «паттерну».	2	2	8
8	Їмідж і стиль як комунікативна характеристика особистості	1	1	4
10	Індивідуальна самостійна робота		1	10
11	<i>Підсумкова контрольна робота</i>		1	
	ВСЬОГО	13	13	64

Загальний обсяг *90 год.*, в тому числі:

Лекцій – *13 год.*

Семінари – *13 год.*

Самостійна робота - *64 год.*

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна: (Базова)

1. Бауман З. Идентичность в глобализирующемся мире // Бауман З. Индивидуализированное общество. – М., 2002. С. 176–177.
2. Белик А.А. Культура и личность. Психологическая антропология. Этнопсихология. Психология религии. – М.: Рос. Гум. Ун-т, 2001.
3. Бистрицький Є. Ідентичність, спільнота і методологія визнання // Визначальні виміри сучасного філософсько-антропологічного знання. Під ред. Є. І. Андроса. – Київ: Стилос. –, 2013.
4. Хесле В. Кризис индивидуальной и коллективной идентичности // Вопросы философии – 1994 –№10. –С. 112–123.
5. Элиас Норберт. Общество индивидов. – М.: Праксин, 2001.
6. Хьелл Л, Зиглер Д. Теории личности.- СПб., Питер, 1997.
7. Honigman J.J. Culture and Personality. New York, 1954.
8. Hsu F.L.K. Psychological Anthropology: approaches to culture and personality. 1961.

Додаткова

1. Декомб В. Клопоти з ідентичністю. — К.: Стилос, 2015. — 281 с.
2. Сміт Е. Національна ідентичність. – К.: Основи,1994.
3. Глобализация и столкновение идентичностей: Сборник материалов / Под. ред. А. Журавского, К. Костюка. – М., 2003
4. Кассирер Э. Опыт о человеке. – М., 1993.
5. Крылов А. Н. Эволюция идентичностей: кризис индустриального общества и новое самопознание индивида. – М: Издательство НИБ, 2010. – 272 с.
[Электронный ресурс].- Режим доступа:
<http://identity.narod.ru/knigi/EvolutionIdentity.htm>
6. Культура сквозь призму идентичности. – М.: Индрик, 2006. – 424 с.
[Электронный ресурс]. – Режим доступа:
http://inslav.ru/images/stories/pdf/2006_Kultura_skvoz%27_prizmu_identichnosti.pdf
7. Гуманістична психологія. Гуманістичні підходи в західній психології ХХ ст..Психологія і духовність. – К.: “Пульсари”, 2001.
8. Мид Маргарет. Секс и темперамент в трех первобытных обществах. – М., 1998.
9. Мид М. Культура и мир детства. – М., 1988.
10. Человек. Мыслители прошлого и настоящего о его жизни, смерти и бессмертии. / Древний мир – Эпоха Просвещения. - М.:Республика, 1991.
11. Человек. Мыслители прошлого, настоящего и будущего о его жизни, смерти и бессмертии. XIX век. – М., Республика,1995
12. Фромм Э. Душа человека. М., 1992.
13. Шарден де Т. Феномен человека. – М., 1988.
14. Юнг К. Г. Психологические типы. Спб., 1997.
15. Юнг К.Г., Франц М. Человек и его символы. – СПб., 1996.
16. Эриксон Э. Идентичность: юность и кризис/ Э. Эриксон. –М.: Прогресс, 1996.–344 с.